2

شاهه جا بيت

شاهه عبدل لطيف (عيسوي 1689 - عيسوي 1752) سنڌيءَ جو عظيم شاعر ۽ دنيا جي چوند شاعرن شيڪسپيئر، هومراملتن ۽ ڪاليداس جو مٽ مڃيو وڃي ٿو. هُو سنڌ ۽ هند ۾ ’پِٽائي‘ ۽ ’پِٽائي گهوٽ‘ جي نالي سان مشهوُر آهي. شاهه جي ڪلام جو سمورو خزانو ’شاهه جو رسالو‘ ۾ ڏنل آهي.
شاهه سائين هن بيت ۾ مارئيءَ جي پرينءَ ۽ وطن جي حُب جو ذڪر ڪيو آهي.

پڙهو، ڳايو ۽ سمجهو.

اَڪر پڙهه اَلف جو، وَرَق سَڀ وسار،
اندرَ تون اُجار، پَنا پڙهندين ڪيترا.

پريان سَندي پارَ جي، مِڙيئِي مِٺائي،
ڪانهي ڪَڙائِي، چَکين جي چيت ڪري.

هوُ چَوَنئي، تون مَ چَؤ واتان وَرائي،
اڳُ اَڳرائي جو ڪري، خطا سوڪائي.

پاند ۾ پائي، ويو ڪينِي وارو ڪين ڪي.
واجهائي وطن کي، ساري ڏيان ساه،
بت منهنجو بند ۾ قيد مَ ڪَريجاه،
پرڏيهاڻي پرينءَ ري ڏار مَ ڏَريجاه.
تڏي وسائج تر جي، مِٽي مٺيءَ مٺاه،
جي پويون ٿئي پَساه، تہ نِجاه مَڙُه ملير ڏي.

نوان لفظ

اَلف - ايشور	ورق - صُفحو	سندي - جِي
پارَ - طرف	ڪَڙائي - ڪوڙاڻ	چيت - ڌيان
مَ - نَہ	خطا - سزا	واجهائي - ياد ڪري
بُت - شريرُ	پَساهُ - ساهُ	نِجاه - موڪلج
مڙه - لاشُ		

اَڀياس

سوال.١. هينين سوالن جا جواب هڪ جملي ۾ لکو.

(الف) ايشور کي ياد ڪرڻ لاءِ شاعر ڇا چيو آهي؟

(ب) پرينءَ بابت ڇا چيل آهي؟

(پ) خطا نه ڪائڻ لاءِ ڇا ڪرڻ گهرجي؟

سوال.٢. هينين سوالن جا جواب ٿوري ۾ لکو.

(الف) 'اَندرُ تون اُجار' مطلب سمجهايو.

(ب) وطن بابت شاهه صاحب ڇا چيو آهي؟

(پ) ملير جي مٽيءَ لاءِ مارئيءَ ڇا چيو آهي؟

سوال.٣. هيٺ ڏنل سِٽون پوريون ڪريو.

(ٿ) اکر پڙه .... ڪيترا.

(ٿ) اَڄ اَڱرائي .... ڪينَ ڪي.

(ٿ) ٿڏي وسائڄ .... ملير ڏي.

پورڪ اَڀياس

(١) شعر - بند تي عملي ڪاريه.

اکر پڙهه الف جو .... وارو ڪين ڪي.

١) هينين جا هم - آوازي لفظ چونڊي لکو.

(الف) هار، مار

(ب) ڪيو، چيو

(٢) هڪ لفظ ۾ جواب لکو.

(الف) 'نه' لاءِ لفظ -

(ب) 'الف' لفظ جي معني

(ڪ) 'حرف' معني ڏيکاريندڙ لفظ

(د) 'شريرُ' لاءِ ڪم آيل لفظ

(٣) ساڳئي اکر سان شروع ٿيندڙ لفظ ڳولهيو.

مثال :	اکر	-	اَلف	-	اَندر
(الف)	ورق	-		-	
(ب)	پنا	-		-	
(ڪ)	ڪيترا	-		-	
(د)	م	-		-	

(۴) 'هوُ چَوندي تون مَ چَوءُ' اِها چوٽي سمجهايو.

(۵) 'عمر مارئي' جي آکاٽي اِنٽرنيٽ ذريعي پڙهو ۽ ڪلاس ۾ اَچي پنهنجي لفظن ۾ ٻُڌايو.